

1982-11-10
Tomas Ohlin

Heta linjen

En ny lekstuga har dykt upp. Sedan en tid kan man använda telefonen för att prata inte bara med en person, utan med en hel hop på en gång.

Det började i våras med att några telefonnummer "av misstag" blev lediga för obegränsade gruppsamtal. Man hade från televerket inte ansett sig genast behöva koppla ner en del nummer som var anmälda för förflyttning. Nyheten spred sig som en löpeld. "Du kan ringa och prata med vem som helst - och hålla på hur länge som helst!". Hellschysst, jätteball, ungdomarna strömmade till. Man satt kvällarna i ända och buspratade, tjattrade, spelade musik, flirtade, skrek, svor och - ja, möttes.

Ganska snabbt fick televerket upp ögonen för det hela. Tama försök att mana till begränsning blev resultatlösa. Man blev tvungen att stänga linjerna, helt enkelt.

Jag minns mycket väl ett längre telefonsamtal om detta på förhösten, med en av televerkets ansvariga (vi var bara två på linjen den gången). Man var irriterad över detta "missbruk" från ungdomarnas sida. Telefoni var avsedd för "seriösa samtal", inte för detta pladder. Vilket ansvar ansåg sig televerket ha för att begränsa detta telefonerande? Arrogansen i svaret var tydlig, "vi måste se till att inte våra system missbrukas. Vi känner vår plikt". Ord som "vederhäftigt" och "seriöst" dök ideligen upp.

Det var först mot slutet av samtalet - och det tog alltså ett tag - som vi var i stort sett överens om att televerket faktiskt inte har ett dyft att göra med hur man använder sin telefon. Vi har en yttrandefrihet här i landet. Så länge som man betalar sina telefonsamtal och inte på olämpligt sätt försliter apparaterna, så länge ska inte televerket lägga sig i saken. Men i andra ändan av tråden morrade man surt över detta.

I datasammanhang har man använt sig av spontana gruppsamtal i många år nu. Här är det redan vanligt att man, enskilt eller gruppvis, i skriftlig form kommunicerar med varandra via sina dataterminaler. Och detta oberoende av om terminalen står på jobbet eller hemma. Elektronisk post kallar en del det, telekonferenser eller telemöten är andra beteckningar. Det intressanta är här att man inte bara möts två och två, utan att just obegränsade och ofta oväntade möten enkelt kan komma till stånd. Plötsligt är man kanske 15 personer som deltar i ett meningsutbyte, snart därefter har det ebbat ut eller tagit en annan form.

En hel del har redan hunnit sägas om dessa nya kontaktsystem. Det är system där innehållet i vad som framförs är så mycket mer relevant än vem som säger det. Man vet rent av ofta på förhand inte vem man diskuterar med. Verkligt demokratiska system, har det sagts, där alla har lika goda chanser att vara jämbördiga deltagare.

Detta var nyheter för televerket. Kanske borde man ta saken på allvar, trots allt.

Summan av detta är nu att vi alla sedan den 7 nov 1982 har möjlighet att mötas på telefonnummer 08/22 40 00. I nåder har televerket beslutat sig för att tillhandahålla ett gruppnummer, men då naturligtvis i reglerade former: numret är bara öppet efter kl 19, man får tala i högst fem minuter, och får vara högst tre personer åt gången.

Med de begränsningarna missar man hela idén med denna form för mänsklig kontakt.

Detta exempel på monolitiskt förmynderi är trist. Så fort en ny kanal för kontakt uppstår, så täpps den igen. I ett samhälle där det så ofta talas om ensamhet och isolering, och där yttrandefriheten i realiteten utnyttjas av så få, där begränsar man möjligheterna i stället för att välkomna nya öppningar. Vad som behövs idag är en generositet mot medborgarna. Hur ska vi få myndigheterna att förstå det?

I det informationssamhälle som vi är på väg in i, kommer mycket av demokrati och kulturkontakter att äga rum på telenäten. När televerket stängde den första "heta linjen", samlades en mängd ungdomar spontant i Rålambshov i Stockholm till en demonstration. För fria samtal, hette det. Måste dessa ungdomar ställa upp en gång till för att vi ska få till stånd en attitydförändring hos televerket?

Tomas Ohlin